

המביא גט פרק ראשון גיטין

יב.

עין משפט גר מצוה

עא א מיי פ"ט מהל'
עדיס הל' א סמנ
עשין פ"ט פ"ט י"ד סימן
רסו ספי"ג ומוסף פ"ט
עב ב ג ד ה מיי פ"ו
מהל' רח"ט ושמירת
נפש הל' ב סמנ עשין פ"ט
עג ד ה מיי פ"ט טושי"ט
י"ד סימן רסו ספי"ג
בהגה"ה:
עד ח מיי פ"ו מהל'
ערכין הל' י"ט:

גליון הש"ס

גמ' כי היכי דהווי ל'
אינשי ויחייבוהו ע"י צ"ק
ד' פח ע"א מדינא דמתיב:

מוסף רש"י

שר"ר לעמוד קודם אם
רצה. ובעל החזון
בשניהם. קודם שמתו
השליח. וחזון דקסבר ר'
מחיל הפסד וטוב הן לאותן
ששלחו להן ואין חזון
לאדם אלא בפניו כלומר
אין אדם נעשה שליח להיות
נפסד על דיו. אלא אם כן
עשאו הוא שליח דהיינו
כפניו. ויבטן פליגי עליה
ד"ר"מ בנתיב. ואמרי
שכחורו אינו יכול לחזור
מנעמך לך זה. ואמרי
שלא עשאו העבד שליח.
מאוס דקסברי וזאת הנה
לעבד שיואל מתחת רבו
לחיות ויבין לו לאדם שלא
כפניו. דלכן קסדי דנימא
ליה דעיהו הא שליחו להכי
(רש"י ע"ה). ואין חזון לו
אלא בפניו. אין אדם יכול
ליעשות שליחו שלא מדעתו
לעבד שהוא חובה או הפסד
לחיות ויבין לו לאדם שלא
כפניו. דלכן קסדי דנימא
לרבותא אן סדי דנימא
והוה ויבין ויבין חזון חזון
לעמו קרי חובה (כתובות
י"ב ובענין ב"מ י"ג) דבר
שהוא חוב לו. שאינו חזון
ע (סוטה כ"ה). ההופס
לבעל חוב בבית
והוה לאחריהם. אדם
הוא מאלו ומוסף מונן
חזון ובעל חוב שיש
עליו חוב ובעל חוב עב
שלא יתפסד בעל חוב אחר
ועליו מוסף אם הן
ומתפסדו אף על פי שהם
האחרים. מן האחרים. כמו
אין חזון לאדם (ב"מ י'
יבד' כתובות פ"ד). לא
קבא. דלמך כמבואר
(ספ' דלאו כל כפנייה
להיות חזון מאלו וזכ
ללאו מתחת שלא עשאו
אוחו הגושה שליח לתפוס
והוה ויבין חזון חזון
ב"מ י"ג ובענין חזון חזון
אח שליח את
הפאה. אדם בעל חוב
שעליו חוב שיהא דאי בעל
שלא לחזר ר"א וזכ
לעבד למימר מינו דאי
מוחזר הוא שלא לנקט פאה
משהו שלו. דלמך
קודם להחזיר לעני על
שלו. לא תלקט לעני ולגר
והי' ומשעו לא תלקט אפי
מחזיר לעני (חולין קל"א).

דהתם לא הוה מן כוזב ועוד פי' ר"ת דשיחורו עבד הוה ענין מלוה
לדמרי' בה מן והולך כוזב אע"ג דזמנתה לא הוה כוזב דשיחורו אי לאו
דעבד ליה נייח נפשיה לא הוה משחחר ליה משום הכי חשיב כחוב
לדמרי'ן זיה מן כוזב^א ומדקדק ר"ת דיש חילוק בין מתנה למלוה
דמנין לקמן (דף י"ד.) והנה מנה
לפלוני שאני חייב לו מן מנה לפלוני
שאני חייב לו וכן בפקדון חייב
באחריותו ואם צא לחזור אינו חוזר
אלמלא בחוב זה הוה הולך כוזב וגבי
מתנה פסקין בהדיא בסוף פירקין
כר"ש הנשיא דהולך לאו כוזב וכן
צריש השולח (לקמן י"ג:) אמר כוזב
מתנה בשליח הגט (ו) והולך לאו כוזב
וכיון דהולך לאו כוזב מן נמי לאו
כוזב דאי הוה כוזב דמתנה כמו גבי
מלוה ופקדון אמאי תנן מן דכיון
דכבר אשמועינן דאפילו הולך כוזב כ"ש
מן כוזב דאפי' דמתנה הוה כוזב ור"י
הצי"א רח"ט מתוספתא [פ"א ה"ה] דקמני
צדיקא מן מנה לפלוני שאני חייב לו
או פקדון שיש לו צדיק וכן הולך כוזב
אינו חוזר ויש לו חייב באחריותו מן מנה
זה לפלוני מן שטר מתנה זו לפלוני
או הולך כוזב רצה לחזור יחזור וזה
מנה זו לפלוני התקבל מנה זו לפלוני
רצה לחזור לא יחזור אלמלא תניא
צדיקא דזמנתה לא הוה מן כוזב:
דלמא לא הוה. דמיוא צעלמא
היא דרז פפא אית ליה
צדיקא תופס לז"מ צמקוס שחז
לאחרים לא קנה (כתובות דף פ"ד):
אלא דבתיב לא תלקט לעני. ור"ת
למ"ד צפ"ק דתמורה (דף ד')
כל מילתא דלמך רחמנא לא תעביד
אי עביד מהני א"כ קנה העני י"ב וי"ל
דהכל צמר לא תלקט כתיב לעני
ולגר מעובד אוחס משמע דלא קני^א
ור"ת וילין ממכח צעלמא דהמגביה
מניאה לחזירו דלא קנה מצירו וי"ל
דהכל צמר הוא שלא זכתה תורה
לעני אלא מה שכל אחד מלקט לצורך
עצמו ולרז סקדא דמפרש הכל
לענימיהו דרזין ממוסד דתופס
לז"מ לא קני איכא למימר דהמכח
ילין: **עבד נמי בדאא ספי.**
ור"ת אטו משום דלא ספי' יהא רבו
חייב לזונו ולא יוכל לומר לו לא מעשה
ידיך דמזונותיך ועוד קשה הלשון
דקאמר עבדא דנהוס כרסיה לא שוי
הוה ליה למימר צדיקא דלא מחייב לזונו
כיון דלמך ליה לא מעשה ידיך

לא תלקט לעני. סמכיניהו רחמנא לא תלקט לעני ולגר ורש"י סמוכין
לא תלקט אתה לצורך העני: (נהוסי עני על שלו. עני הראוי לטוב פאה
יש לו שדה והזירו הכתוב להניח זה פאה: לעבד. כעני: עשה
עמי. מלאכה ואינו זך אלא חוזר על הפתחים: דלמא ספקא. לון
צמעה ליה ור"ך להוסיף משלו:
ופרכין עבד נמי לא ספק ומשני
עבדא דנהוס כרסיה לא שויה. עבד
שאינו שוה לחס אכלו: למריה למאי
מסבעי. הלך אינו מוסף משלו אלא
יחזור על הפתחים כי מי יכופנו לזונו
ולהפסיד שלו. אלא שיה כן המתנה
עמה צמכותה וזת תהא ימצא
צדיקא ומימנא מנכסי: שגה לעני
מקלט. שהרג צבונג וגלה: להעדפה.
שמעשה ידיו עוהפסי על מזונותיו:
לא לישקל מיניה. ויהא ציד העבד
שמה יש יוס שלא ימצא להשחכר:
והי' ונס אל אחת הערים האל וחי:
כבודה צם מלך. כל ישראל בני
מלכיה: פנימה. לזונו ואין דרכה
ללמא ולקצב צעיר שאינה מש לוין
מכריח אותה להביא מנה מלאכה
צדיקה אלא אם כן מסבבת צעיר
למנוח מלאכה להשחכר: ומסבבא.
דדלמך ליה עשה עמי קא מיירי:
ועוד מאי שנא שני צבורה. אפילו
שני שובע כיון דל"ל עשה עמי הרי
הן לו שני צבורה: לא ספק. אינו
מספק: מאן דמרחם אנני מהי אעבדא
נמי מרחם. דשיך צמנות כחשה:
לה

דלמא לא הוה מן כוזב ועוד פי' ר"ת דשיחורו עבד הוה ענין מלוה
לדמרי' בה מן והולך כוזב אע"ג דזמנתה לא הוה כוזב דשיחורו אי לאו
דעבד ליה נייח נפשיה לא הוה משחחר ליה משום הכי חשיב כחוב
לדמרי'ן זיה מן כוזב^א ומדקדק ר"ת דיש חילוק בין מתנה למלוה
דמנין לקמן (דף י"ד.) והנה מנה
לפלוני שאני חייב לו מן מנה לפלוני
שאני חייב לו וכן בפקדון חייב
באחריותו ואם צא לחזור אינו חוזר
אלמלא בחוב זה הוה הולך כוזב וגבי
מתנה פסקין בהדיא בסוף פירקין
כר"ש הנשיא דהולך לאו כוזב וכן
צריש השולח (לקמן י"ג:) אמר כוזב
מתנה בשליח הגט (ו) והולך לאו כוזב
וכיון דהולך לאו כוזב מן נמי לאו
כוזב דאי הוה כוזב דמתנה כמו גבי
מלוה ופקדון אמאי תנן מן דכיון
דכבר אשמועינן דאפילו הולך כוזב כ"ש
מן כוזב דאפי' דמתנה הוה כוזב ור"י
הצי"א רח"ט מתוספתא [פ"א ה"ה] דקמני
צדיקא מן מנה לפלוני שאני חייב לו
או פקדון שיש לו צדיק וכן הולך כוזב
אינו חוזר ויש לו חייב באחריותו מן מנה
זה לפלוני מן שטר מתנה זו לפלוני
או הולך כוזב רצה לחזור יחזור וזה
מנה זו לפלוני התקבל מנה זו לפלוני
רצה לחזור לא יחזור אלמלא תניא
צדיקא דזמנתה לא הוה מן כוזב:
דלמא לא הוה. דמיוא צעלמא
היא דרז פפא אית ליה
צדיקא תופס לז"מ צמקוס שחז
לאחרים לא קנה (כתובות דף פ"ד):
אלא דבתיב לא תלקט לעני. ור"ת
למ"ד צפ"ק דתמורה (דף ד')
כל מילתא דלמך רחמנא לא תעביד
אי עביד מהני א"כ קנה העני י"ב וי"ל
דהכל צמר לא תלקט כתיב לעני
ולגר מעובד אוחס משמע דלא קני^א
ור"ת וילין ממכח צעלמא דהמגביה
מניאה לחזירו דלא קנה מצירו וי"ל
דהכל צמר הוא שלא זכתה תורה
לעני אלא מה שכל אחד מלקט לצורך
עצמו ולרז סקדא דמפרש הכל
לענימיהו דרזין ממוסד דתופס
לז"מ לא קני איכא למימר דהמכח
ילין: **עבד נמי בדאא ספי.**
ור"ת אטו משום דלא ספי' יהא רבו
חייב לזונו ולא יוכל לומר לו לא מעשה
ידיך דמזונותיך ועוד קשה הלשון
דקאמר עבדא דנהוס כרסיה לא שוי
הוה ליה למימר צדיקא דלא מחייב לזונו
כיון דלמך ליה לא מעשה ידיך

למכיה: פנימה. לזונו ואין דרכה
ללמא ולקצב צעיר שאינה מש לוין
מכריח אותה להביא מנה מלאכה
צדיקה אלא אם כן מסבבת צעיר
למנוח מלאכה להשחכר: ומסבבא.
דדלמך ליה עשה עמי קא מיירי:
ועוד מאי שנא שני צבורה. אפילו
שני שובע כיון דל"ל עשה עמי הרי
הן לו שני צבורה: לא ספק. אינו
מספק: מאן דמרחם אנני מהי אעבדא
נמי מרחם. דשיך צמנות כחשה:
לה
י' וחי עבד ליה חיותא טפי קמ"ל והא מודקתני סיפא: אבל אשה שגלתה לערי
מקלט בעלה חייב במזונותיה מכלל דלא אמר לה דאי אמר לה בעלה אמאי
חייב ומדסיפא דלא אמר לה רישא נמי דלא אמר ליה לעולם דאמר ליה ויאשה
ברלא ספקה והא מודקתני סיפא ואם אמר לה צאי מעשה ידיך במזונותיך
רשאי מכלל דרישא דלא אמר לה ה"ק והאם מספקת ואמר לה צאי מעשה
בשני בצורת או פרנסני או הוציאני לחירות וחכמים אומרים הרשות ביד רבו
מאי לאו בהא קמפלגי דמר סבר יכול ומר סבר אינו יכול ותיסברא האי
או פרנסני או הוציאני לחירות או פרנסני או תן לי מעשה ידי בפרנסתי
מביעי ליה ועוד מאי שנא בשני בצורת אלא הכא במאי עסקינן ודאמר
לו צא מעשה ידיך למזונותיך ובשני בצורת לא ספק רשב"ג סבר
יא פרנסני או הוציאני לחירות. כי היכי דחזו לי אינשי ומרחמי עלי ורבנן
סברי מאן דמרחם אבני חרי אעבד נמי רחומי מרחם ת"ש דאמר רב
המקדיש ידי עבדו אותו העבד לזה ואוכל ועושה ופורע ש"מ יכול הרב לומר
לעבד עשה עמי ואינו זך הכא במאי עסקינן במעלה לו מזונות א"ה למאי
לזה

צמזונותיך ואורי' דס"ד דרגילות הוא שצ"ע. עצמו הולך ועובד את רבו אפילו כשחמר ליה לא
למימר (אע"ג) דלא^א ספי' שימחייב צמזונות כיון שצ"מ ועובדו^ב משום הכי מהדר ליה בלשון זה עבדא דנהוס כרסיה לא שוי כו' וזה כי
קאמר לעיל ש"מ יכול הרב לומר לעבד עשה עמי ואינו זך דאפי' מיירי דל"ל לא מעשה ידיך צמזונותיך מ"מ כיון שעובדו היה לו
להתחייב צמזונותיו אי לאו משום דיכול ועוד דסקלא דעמיה דמיירי בלא אמר ליה דומיא דאשה דדלמא ספי' לא שכיח: **מאי שנא אערי**
מקלא. פי' אי אמרת צעלמא יכול אשמועינן ערי מקלט דאע"ג דאמר רחמנא וסי עביד ליה חיותא טפי אפי' הכי יכול הרב לומר כו'
אבל לענין העדפה לא משמע ליה דמשום וחי מהיה העדפה דידיה: **מספקת מאי במימרא בו.** אי אמרת צעלמא כולה צמספקא
דצמספקת יכול לומר לא כפי מעשה ידיך צמזונותיך מאי למימרא דהוה אינו שום חידוש: **ובמר סבר אינו יבול.** והא דקמני או הוציאני
לחירות לאו דוקא אלא כלומר שהיה מעשה ידי לעצמי כמו לזן חורין: **כי היכי דחזו אינשי ומרחמי עלי ורבנן** ש"מ יכול הרב לומר
השולח (לקמן דף ל"ג) גבי עבד שצ"ע ופדלו שרלל אחר שמעינן להו איפכא דקא אמרי רבנן לא ישתעבד לא לרבו ראשון ולא לרבו שני
לרבו שני לא דהא לשם בן חורין פריקה לרבו ראשון לא דלמא מימנעי ולא פריקי ורשב"ג סבר כשם שמונה לפדות בני חורין מן המנה לפדות
את העבדים ואומר ר"י דרבן שמעון צ"ג סבר דלענין פדיון פריקי ליה טפי שלא ימנע בין העובדי כוכבים ורבנן סברי דלענין מזונות
מרחמי עליה טפי שלא ימות צרעו וגם כל אי יתן לו מעט לחם אצל צפדין לר"ך הרבה צידה: **אמר רב המקדיש ידי עבדו.** גרסין
ולא גרסין המקדיש עבדו דהתם יא' לחיות דלמך רב בהשולח (לקמן דף נ"ה) דלמך עס קדוש קאמר^א ור"ת ופי' היכי דמקדיש ידי עבדו
אמרין דהן קדושים למלאכתן הכי נמי כשהקדיש כל עבדו הוה לן למימר שהקדישו למלאכתו פיו לדבריו ידיו למעשהו רגליו להילוכו
דבענין זה חשיב הקדש דלמרינן צמקוס פ"ק דנדרים (דף י"ג) ואומר רבי יאחזק דסבבא הוא דלא נתכוין להקדישו למלאכתו לפי שיש
חילוק במלאכתו שאין פיו ידיו ורגליו שוין במלאכתן הלכך אית לן למימר דלשחרכו נתכוין דהוה הכל בענין אחד^ב אי נמי י"ל התם כשהקדיש
עבדו סתם משמע יותר למייהו עס קדוש דהא למלאכתו לא קאמר אצל מקדיש ידי עבדו הקדיש מלאכת ידי דלא שיך למימר בענין אחד:
וילמא

(א) וברכות מו: וש"נ,
(ב) חולין קל"א: א ו (ג) ספ' כו:
מבנות מנה מנ: ד (ד) ו (ה) ו (ו)
ז. ע"ש צ"מ סד: ע"ש,
(ז) נבמ"י טפ"ה. אמר
רמנא, (ח) [כתובות נ"ה]
(ט) [שבת קכ"ה]. (י) גי' מ"ד
הכ"ה.

תורה אור השלם

1. ויבצרם את קציר
ארצם לא תבילה פאת
שך בצרצר ולקט
קצירך לא תלקט לעני
ולגר מעובד אוחס אפי' יניח
אליהם: ויקרא כג כב
2. לָקַטְתָּ שְׂמֹרֶת רֹצֵחַ אֲשֶׁר
יִצְרָח אֶת רֵעֵהוּ בְּבִלְיָ
דַעַת וְהָוָה לֹא שָׂא לֹ
דַעַת וְהָוָה לֹא שָׂא לֹ
מַחְמַל שְׁלֹשִׁים וָנֶס אֶל
אֶחָת מִן הָעָרִים הָאֵל
וְהָיָה: דברים ד' מב
3. כל בבורה בת מלך
פנימה ממשבצות וקב
לבשה: תהלים מ"ה

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה כל האומר
(בעמוד הקודם). קטלם
הגט ג"מ להודיך לאו
סמי:

מוסף תוספות

א. וא"ת גבי מתנה נמי
אמר ב"י הניזקין אי לאו
דעבד ל"י נייח נפשיה לא
הוה יהיב ליה. וי"ל דלא
דמי דרגילות הוא מנה
פעמים שאדם נוהג מתנה
לחבירו קרובו או אהובו
אע"ג דלא עבד ל"י נייח
נפשא מעולם. אבל אין
דוך אדם לשרר עבדו אי
לאו דעבד ל"י נייח נפשי
טובא. מוס' ה"א' לקמן י'
ד"ה ה"א' שצ"מ
ב. אע"ג דאמר רחמנא
לא תלקט. מוס' ה"א' 1.
ג. דמשמע אפי' לקנות
לעני מעובד אוחס לשאר
עניי' מוס' ה"א' 2.
ד. גי' תוס' ה"א' 3.
למימר דאי לא. ה. א'
תפשוט דיכול לומר לו
עשה עמי ואינו זך. מוס'
ה"א' 1. כלומר. מוס'
רבן אהרון להשתעבד בו
לכל. מוס' ה"א' 2.
1. ומשני. לרידי נמי
משום דבתיב וחי' נקט
לי. סו"א ליעבדו' מוס'
חיותא טפי. וכיון דאי לית
לי לא יחוב לי כי אית לי
לא לישקול מיניה קמ"ל.
רבי' 2. וע' מהר"ם ספ' א'
ג"ה גמ' העדפה ומהש"ס
על מוס'. ח. אע"פ שאין
בו שום חידוש. מוס'
ה"א' 3. ודקדק מוס'
דעבד איירי ברלא אמר
ליה. ניהא. מוס' ה"א' 4.
דבסבבא פליגי. מוס'
ה"א' 5. לקמן לו: ד"ה כסס.
אבל המקדיש ידי
עבדו ידיו קדושות
למלאכתן קאמר. מוס'
ה"א' 6. חד לישנא
אכוליה עבד. מוס' ה"א' 7.

פסקי רי"ד

שם ירצה שלא לזון וכו'
ש"מ יכול הרב לומר לעבד
עשה עמי ואינו זך פי'
אלא חזון על הפתחים
ואסיקנא בהדיא פלוגתא
דרב ור' יוחנן דרב סבר
אינו יכול ור' יוחנן סבר
יכול וק"ל רב ור' יוחנן
הלכה כר' יוחנן: